

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про внесення змін до Закону України "Про Національну поліцію" та Кодексу адміністративного судочинства України (щодо доповнення деяких норм) (реєстр. № 5022 від 10 серпня 2016 року)

Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 16 листопада 2016 року (протокол №53) відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до Закону України "Про Національну поліцію" та Кодексу адміністративного судочинства України (щодо доповнення деяких норм) (реєстр. № 5022 від 10 серпня 2016 року), поданий народним депутатом України Антонищаким А.Ф. (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту він забезпечить можливість підрозділами поліції виконувати завдання відповідно до закону та з дотриманням конституційних прав людини та громадянина.

Законопроектом пропонується внести зміни до статей 9, 18, 20, 32, 34, 36, 37, 38, 39, 40 Закону України "Про Національну поліцію". Запропоновані зміни стосуються виключно питань, пов'язаних з усуненням колізій, забезпеченням співмірності примусу при застосуванні поліцейських заходів та запровадження механізмів суспільного контролю за діяльністю поліцейських.

Змінами до статті 18 Кодексу адміністративного судочинства України пропонується встановити, що усі адміністративні справи з приводу рішень, дій чи бездіяльності поліцейських при застосуванні ними поліцейських заходів передбачених Законом України «Про Національну поліцію» підсудні місцевим загальним судам як адміністративним судам.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

У Конституції України визначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої

повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6), закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8).

Статтею 19 Основного Закону України встановлено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Відповідно до частини другої статті 21, частин другої-третьої статті 22, частини першої статті 64 Основного Закону України права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними, вони гарантуються і не можуть бути скасовані; конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України.

Організація і діяльність органів виконавчої влади визначаються виключно законами України (пункт 12 частини першої статті 92 Конституції України).

Організація, повноваження і порядок діяльності Кабінету Міністрів України, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади визначаються Конституцією і законами України (частина друга статті 120 Конституції України).

Відповідно до приписів статті 1 Закону України "Про Національну поліцію" Національна поліція України - це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Діяльність поліції спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України згідно із законом.

Статтею 3 вищевказаного Закону визначено, що у своїй діяльності поліція керується Конституцією України, міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, цим та іншими законами України, актами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, а також виданими відповідно до них актами Міністерства внутрішніх справ України, іншими нормативно-правовими актами.

Беручи до уваги те, що Національна поліція України - це центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України, організація, повноваження і порядок діяльності Національної поліції України визначаються виключно законами.

Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є прийняття законів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України).

Варто зазначити, що запропоновані Законопроектом зміни покликані забезпечити дотримання у діяльності поліції, в тому числі під час застосування поліцейських заходів, таких основоположних принципів права як – відкритість та прозорість, а також пропорційність.

Вищезазначені принципи є основоположними та визначальними принципами права, оскільки визначають зміст та спрямованість правового регулювання.

Так, відповідно до Принципів Європейського адміністративного простору (SIGMA-1999) принцип відкритості і прозорості розуміється як відкритість на противагу секретності; прозорість на противагу дискретності; винятковість конфіденційного та секретного характеру діяльності органів публічної влади; набрання законної сили тільки після офіційного опублікування; підлеглість публічних адміністрацій зовнішньому контролю; обов'язкове обґрунтування та наведення підстав прийнятого рішення особою, чій права або законні інтереси зачіпаються з його прийняттям.

В свою чергу, принцип пропорційності ефективно застосовується у конституційному судочинстві, зокрема Конституційний Суд України, під час офіційного тлумачення законодавчих положень, перевіряє норми не лише на відповідність чинним конституційним нормам, а й щодо відповідності принципу пропорційності (співрозмірності) правового регулювання суспільних відносин для забезпечення розумного співвідношення між цілями державного впливу та засобами їх досягнення.

Так, у своєму Рішенні від 19 жовтня 2009 року по справі № 26-рп/2009 Конституційний Суд України наголошує, що встановлення обмежень прав і свобод людини і громадянина є допустимим виключно за умови, що таке обмеження є домірним (пропорційним) та суспільно необхідним.

Також, відповідно до судової практики Європейського суду з прав людини принцип пропорційності спрямований на чітке визначення допустимої необхідності втручання державних органів у права та свободи осіб, ступеня такого втручання і має на меті захист прав та свобод від надмірного правообмеження. Правомірність такої діяльності залежить, зокрема, від дотримання принципу пропорційності, який регламентує співвідношення між поставленою метою та засобами і способами її досягнення.

Отже, діяльність поліції щодо протидії злочинності та підтримання публічної безпеки і порядку, в тому числі під час застосування поліцейських заходів, повинна здійснюватися із дотриманням принципів відкритості, прозорості, пропорційності, що забезпечуватиме розумний баланс приватних і публічних інтересів.

Також, положення Законопроекту щодо підсудності адміністративних справ з приводу рішень, дій чи бездіяльності поліцейських кореспондує змісту статей 124, 125, 129 Конституції України.

Так, згідно з частиною третьою статті 124 Основного Закону України юрисдикція судів поширюється на будь-який юридичний спір та будь-яке

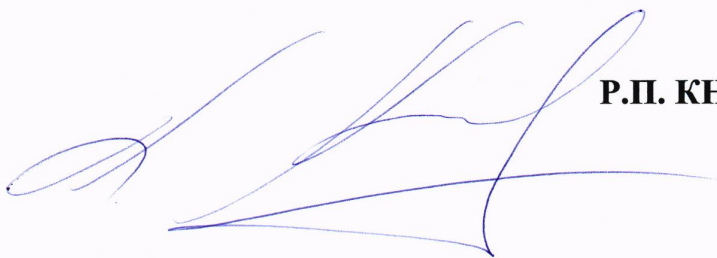
кримінальне обвинувачення. У передбачених законом випадках суди розглядають також інші справи.

Судоустрій в Україні будується за принципами територіальності та спеціалізації і визначається законом. (частина перша статті 125 Конституції України).

Стаття 129 Конституції України визначає основні засади здійснення судочинства, які є конституційними гарантіями права кожного на судовий захист.

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до Закону України "Про Національну поліцію" та Кодексу адміністративного судочинства України (щодо доповнення деяких норм) (реєстр. № 5022 від 10 серпня 2016 року), поданий народним депутатом України Антонищак А.Ф., не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ